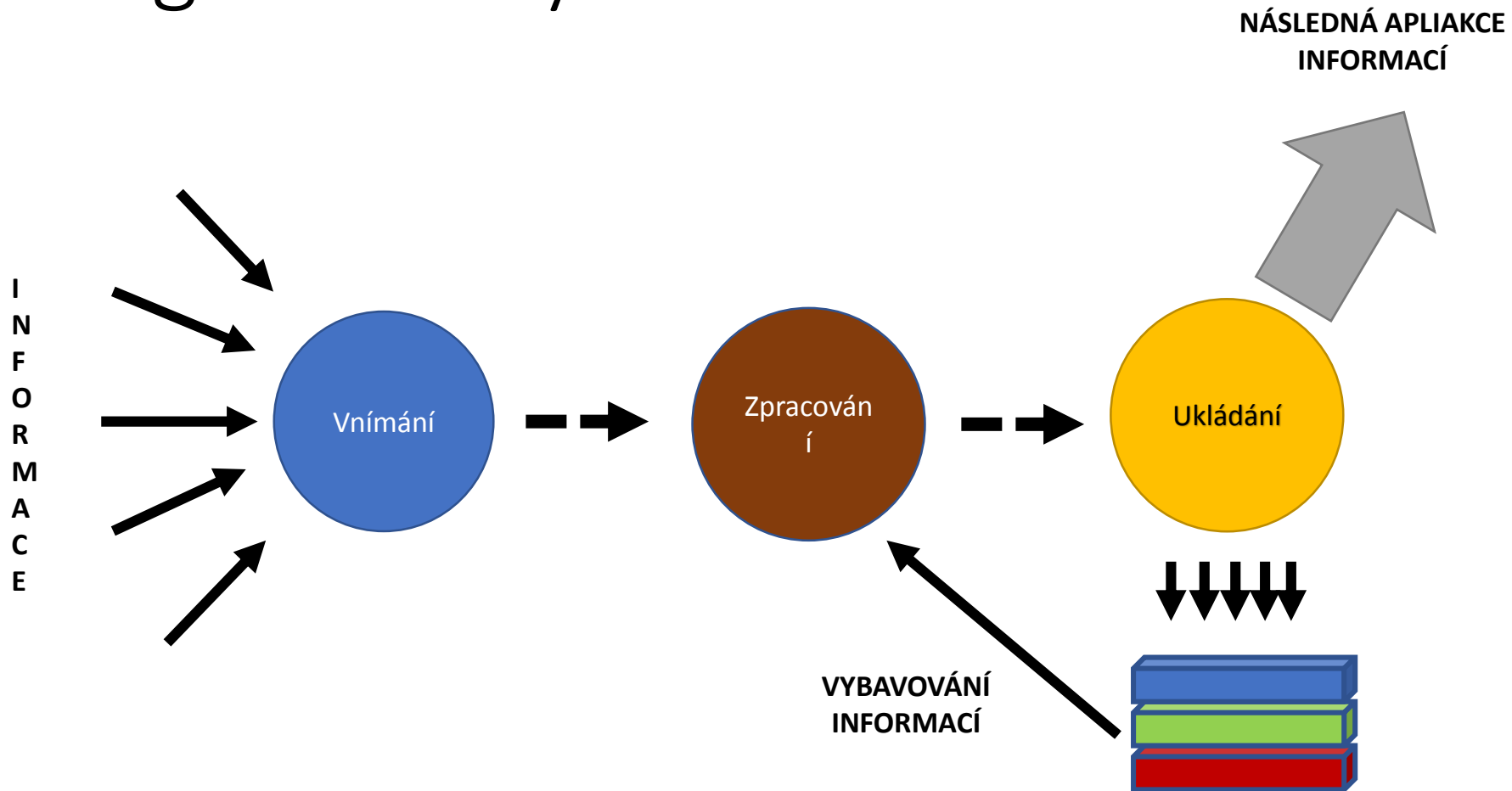

**Kognitivní a učební styly,
podpora efektivního učení
Jak se učit a vyučovat**

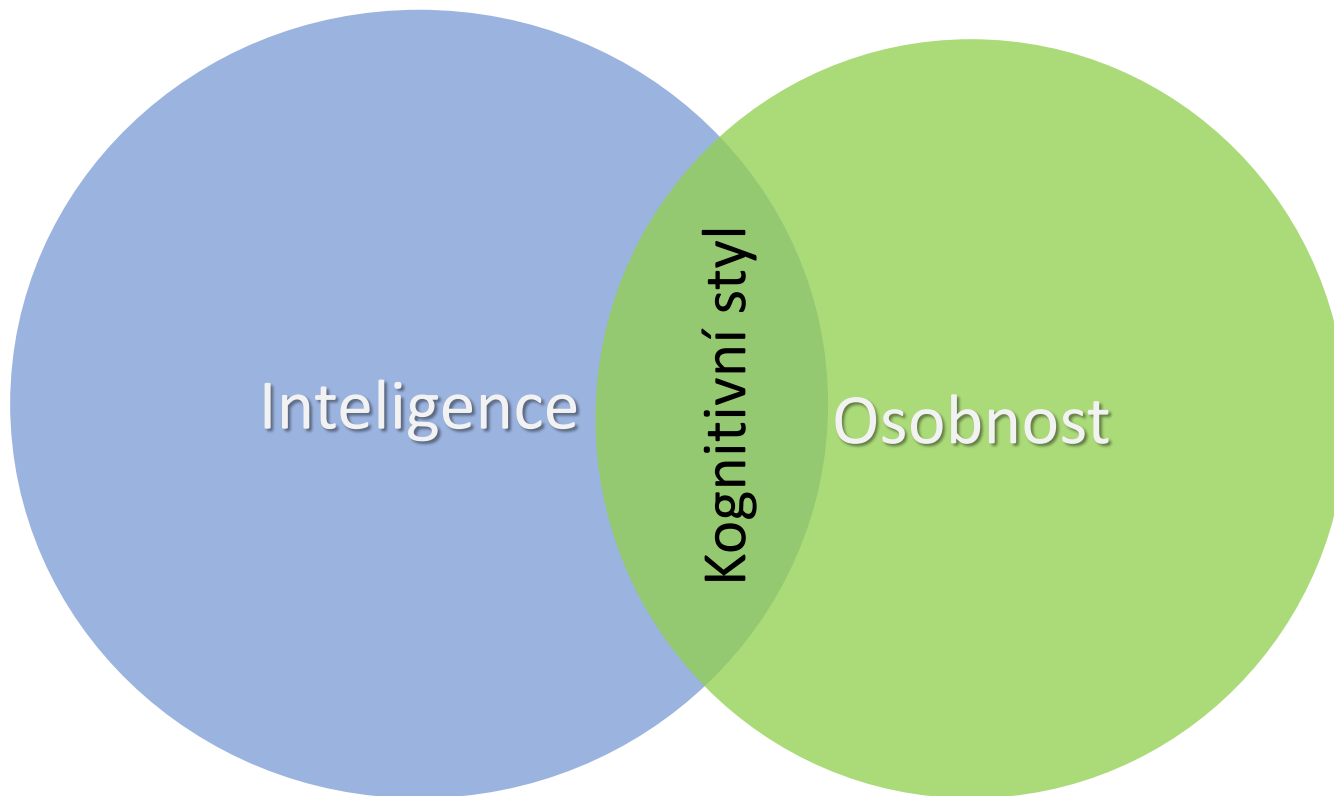
Kognitivní styl

Kognitivní styl

Kognitivní styl patří mezi pojem objevený a zkoumaný kognitivními psychology. Vyjadřuje myšlenku, že jako jedinci se lišíme v tom, jak vnímáme, zpracováváme a ukládáme informace z okolního Světa včetně toho, jak s nimi nakládáme dále, například jak se na základě jejich zpracování rozhodujeme a zaujímáme nějaké postoje či se nějak chováme.

Jak získáváme a zpracováváme podněty z okolí

Nakládání s informacemi

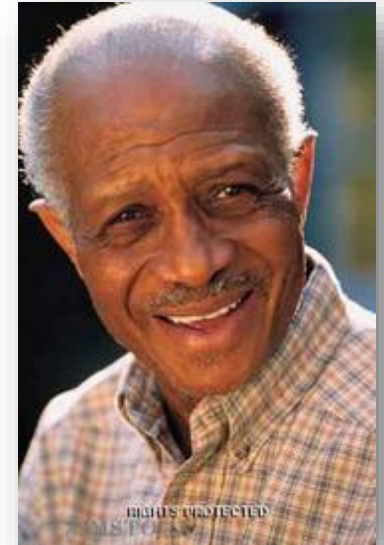
- Vrhnout se do všeho po hlavě
- Myslet srdcem (kódovat přes emoce)
- Mít dlouhé vedení, rozhodovací paralýza, váhat co a jak ukládat)
  - ... atd. – podobné je to s kognitivními styly

Kognitivní styly

- soudržnost v tom, jak vnímáme, dekódujeme a ukládáme informace
- bez ohledu na situaci
- charakteristický způsob, jímž vnímáme, zapamatováváme si, myslíme, řešíme problémy a rozhodujeme se
- jsou organickou součástí osobnosti
- jsou převážně vrozené

Herman A. Witkin

- Jednodimenzionální model (jeden z nejstarších)
- **Závislost X nezávislost na poli**
  - Závislost na poli ztěžuje vytržení elementu z prezentovaného kontextu (vnímání jevů v kontextu ostatních)
  - Nezávislost na poli – nedělá problém restrukturace, užití v jiném kontextu, transfer
  - Závislost na poli – silnější napojení na sociální svět

FORMY MYŠLENÍ	ANALYTICKÉ	HOLISTICKÉ
Zaměření pozornosti	Objekty více jak pozadí	Objekty současně s pozadím
Formy usuzování	Asociace založen na abstraktních logických pravidlech	Asociace založené na kontextuálním nebo funkčním vztahu
Předsudky	Základní <u>atribuční</u> chyba, podstatné zkreslení	Bez základní <u>atribuční</u> chyby i výrazného zkreslení
Pochopení	Zaměření na explicitní významy slov	Zaměření na implicitní významy slov a projevy těla
ODLIŠNOSTI V CHOVÁNÍ		
Úsilí vs. schopnost	Důraz na schopnost, přerozdělení úkolů v reakci na selhání	Důraz na úsilí, zvýšení úsilí v reakci na selhání
Vyčnívat vs. zapadnout	Důraz na vyčnívání	Shoda zastřešující důležitosti
Výběr	Autonomní výběr	Volba závislá na skupinových zájmech

Další kognitivní styly

- **globálnost / analytičnost (Witkin)** – týká se kognitivní diferenciacce (závislost na poli / nezávislost na poli)
- **internalita / externalita (Rotter)** – týká se přisuzování výsledku našeho jednání (místo kontroly)
- **adaptivnost / inovativnost (Furman)** – týká se přístupu k řešení problémů
- **přesnost / přibližnost (Bruner)** – týká se rozhodování (v které fázi shromažďování poznatků člověk volí řešení)

	Kognitivní styly	Styly učení
Původ	převážně vrozený	převážně získaný
Počet dimenzí	nejčastěji dvě	více než dvě
Vázanost na obsah	minimální	větší
Vztah k určitým psychologickým kategoriím	vnímání, myšlení, zapamatování, řešení problémů, rozhodování	učení, řešení problémů, motivace, úkolové požadavky, zvláštnosti obsahu, řízení
Způsob aktivování	převážně spontánní	zpočátku spontánní, později vědomý
Vnější ovlivnitelnost	malá	potenciálně velká
Vnitřní ovlivnitelnost	malá	potenciálně velká
Diagnostické metody	psychodiagnostické testy, analýza produktů	pozorování, rozhovor, dotazníky, testy, analýza produktů

Učební styly

- „stojí v pozadí“ - má své místo mezi dalšími kategoriemi souvisejícími s učením (ze stylu učení vyplývá strategie učení, taktika a také výsledky učení), souvisí také s pojmy pojetí učení a přístup k učení (vytváří se dlouhodobě)
- obsahuje osobnostní faktory, zahrnuje také složky sociální a enviromentální
- vytváří se zkušeností v průběhu života
- více spojen se situací záměrného a řízeného učení, týká se těch prvků poznávání, které získáváme zkušenostmi

Žákovské typy podle stylu učení

Divergující žáci

- Jejich poznávání se rozbíhá do všech stran
- Dokážou chrlit nápady
- Silná stránka je představivost
- Často jsou emocionálně ladění
- Zájem spíše o humanitní a umělecké obory

Akomodující žáci

- Dokáží se dobře přizpůsobit novým měnícím se okolnostem
- Mají tendenci riskovat, jsou netrpěliví, zbrklí
- Při hledání řešení často postupují intuitivně, metodou pokusu a omylu
- Pokud se setkají s teorií, která nemá praktické využití, odmítnou se jí zabývat

Konvergující žáci

- Jejich uvažování se „sbíhá“, soustřeďuje na jednu správnou odpověď
- Jde o racionální typ žáků
- Dávají přednost styku s věcmi spíše než s lidmi

Asimilující žáci

- Dokážou vstřebat různé údaje, shrnout je do určitého celku
- Dokážou vytvářet teoretické modely, baví je abstraktní uvažování, zkoumání myšlenek a teorií
- Praktické aplikace je nechávají lhostejnými

Učební styly podle smyslových preferencí

- Vizuální (zrakový)
- Sluchový (auditivní)
- Zrakově – slovní (read – write)
- Pohybový (kinestetický)

Kolbův cyklus

Učení se
zkušeností
=
Učení se na
základě reflexe

Podpora efektivity učení ze strany učitelů

- Čas věnovaný akademickému učení se liší
  - Nelze přímo sledovat nebo měřit
- Pozitivní posilování (zpevnování)
  - Nejdůležitější proměnná u efektivity vyučovacích metod
  - Pozornost jako proměnná
  - Validace znalostí
- Cueing (pobídky, napovídání)
  - Chopit se části odpovědi žáka a navázat na ni
  - Objasňování, další dotazování
- Dotazování vyššího řádu
  - Otázky nižšího a vyššího řádu
  - Čas na inkubaci odpovědi, reflexe
- Využití předorganizátorů
  - Upozorňování, co se bude probírat, „spoilery“ další látky atd.